

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Marečnik:

Din 20—
Din 15—
Din 7-50
Din 1—

Kmet pomagaj si sam,
in svoja stališča v državi
uravnaj si sam!

Iskrcati:

moji ogledi do 9 pošt. vrst a Din 100
večji iskrcati od 10 pošt. vrst naprej a Din 500
oslobo, izjava, postanka, razlaga pošt. vrst a Din 100

Uredništvo in upraviteljsko stola je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, v hiši „Ekonom“.

Vsemu slovenskemu narodu, zlasti vsemu kmetškemu ljudstvu!

Kulturno-politične in gospodarsko-socialne razmere, v katerih živi naše kmetško ljudstvo, obrtniški in delavski stan in naša inteligenca, z eno besedo ves narod slovenski, kličejo na samopomočno delo v namenu, da se dosežejo človeka in naroda dostojni življenjski pogoji za vse, ki z delom rok in uma ustvarjajo vso kulturo, pravico in svobodo.

Sedanja politična razcepljenost Slovencev je vsemu našemu ljudstvu samo škodovala. Toda končno mora ljudstvo spoznati, da ima svojo duševnost, namreč svoje narodne in politične težnje, svoje enotne duševne in materijalne interese. Ker pa smo mi Slovenci maloštevilni, je potrebno, da si poiščemo mogočnih in zanesljivih zaveznikov tudi izven mej naše ožje domovine in sicer takšnih z enakim mišljenjem in enakimi interesi, da ramo ob rami z dobro premišljenim

in odločnim delom dosežemo skupne cilje. Ti cilji so za nas življenjskega pomena. Če bi jih ne dosegli — kar je nemogoče — prenehali bi živeti kot narod in ljudje v polnem pomenu besede. Ta naš zaveznik je ves kmetški narod hrvaški, ki je neposreden naš sosed od Prekmurja do Kvarnera in s katerim živimo 13 stoletij v prijateljstvu. Nadaljnji naš cilj pa je to veliko in močno zvezo s hrvaškim narodom spopolniti in podkrepiti še z zvezo kmetškega naroda srbskega, ki istotako stremi pa bratskem sporazumu vseh in v vsem.

Za dosego teh ciljev sklenile ste Samostojna kmetijska stranka in Slovenska republikanska stranka, da ostaneta sicer obe ti dve kmetški stranki samoupravni, v svrhu doseganja skupnih ciljev pa ustanovite zvezo, ki se imenuje

„Zveza slovenskega kmetškega ljudstva“.

Zveza slovenskega kmetškega ljudstva je pokret, ki na temelju prirodnih in zgodovinskih dejstev zasleduje kulturno-politične in gospodarsko-socialne smotre Slovencev. Zato poudarja vse, kar tvori bistvo nepokvarjenega slovenskega človeka, njegov jezik, njegovo verstvo, njegov način življenja, njegovo čustvovanje ter njegovo sveto pravico samoodločevanja v vseh svojih kulturno-političnih in gospodarsko-socialnih vprašanjih.

Uvidevajoč in priznavajoč, da vsa dosedanja politika vseh slovenskih strank od leta 1918 dalje ni prinesla slovenskemu narodu ne veljave, ne ugleda, ne spoštovanja pri Srbih, a tudi ne potrebnega nam zaupanja pri Hrvatih, mora biti glavni namen naše zveze, da se

storjene napake popravijo in njihove posledice ozdravijo, za bodoče pa postavi zdrav temelj resnične slovenske politike, ki bo ob varovanju našega koristila in krepila skupnost.

Slovenski kmetški narod! To je edina pot, ki vede do Tvoje gospodarske in politične svobode. In tudi edina pot, ki more dovesti do pravne in parlamentarne države v duhu kmetške demokracije, svobode in pravice.

Naj živi svoboda in napredek slovenskega kmetškega naroda!

Naj živi kmetška demokracija!

Za SKS:

Ivan Pipan.

Za SRS:

Albin Prepeluh.

Za „Zvezo slovenskega kmetškega ljudstva“:

Ivan Pucelj,
narodni poslanec.

Andrej Kelemina,
narodni poslanec.

Političen pomen

„Zveze slovenskega kmetškega ljudstva“.

Vsi nasprotniki resnične sloge in socialno-gospodarskega napredovanja slovenskega kmetško-delavskega ljudstva so vznemirjeni; oni kriče, zmerjajo in obrekujejo naš pokret. Zakaj? Samo zato, ker gremo za tem, da se ves naš kmetški narod gospodarsko in kulturno osvobodimo. Tega pa nihče od njih ne bo. Ne klerikali, ne demokrati. Vsi ti žive samo od nesloge našega podeželskega prebivalstva, ki je politično nasledilo sedaj temu, sedaj onemu.

Naša nova »Zveza slovenskega kmetškega ljudstva« bo napravila korenit konec temu političnemu izkoriščanju. Ljudstvo naj samo vzame v roke vajeti svoje usode. Njegova gospodarska in kulturna osvoboditev mora biti le delo njega samega! V tej resnici je zapopaden tudi političen pomen naše »Zveze«. Zakaj, to hočemo tu razložiti:

Slovenci smo kmečki narod; zato je v njihovem interesu, da ne žive z nobenim narodom v sovraštvu. Zlasti pa je v njihovem interesu, da žive v prijateljskih odnosih z vsemi tistimi političnimi in socialnimi pokreti, ki imajo slično ali celo enako gospodarsko in socialno ozadje, kakor ga ima naš kmečko-delavski pokret v Sloveniji. Naša »Zveza« iskreno želi skupnega bratskega sodelovanja i s hrvaškim i s srbskim kmečkim ljudstvom. Vse družji predvsem obče-

veška ideja njihovih gospodarskih, socialnih in političnih stremeljenj v cilju, da se država izgradi v duhu sporazuma, bratskega sožitja, enakopravnosti in kmetške demokracije.

V tej smeri je naša »Zveza« že našla priznanje hrvaškega kmečkega gibanja, s katerim je stopila v politično zvezo, tako da moremo reči, da je ves kmečko-delavski pokret med Slovenci in Hrvati že danes enoten in složen, temelječ na lepih načelih, ki smo jih tu podarili.

V današnjih razmerah, ki smo jih presodili z vseh strani, je ta pot edina, ki more dovesti slovensko podeželsko ljudstvo do veljave in vpoštevanja. Dosedanje politično zastopstvo Slovencev se je izkazalo za nezmožno, voditi še nadalje usodo našega ljudstva. Nekdaj vsemogočna »Slovenska ljudska stranka«, kateri je do zadnjega naše ljudstvo ostalo zvesto, leži na tleh, ne zaradi tega, ker bi bila premagana v poštenem boju, ampak zaradi tega, ker je bilo njeno vodstvo nesposobno voditi usodo našega ljudstva v sedanjih dobi. To vodstvo je zakrivilo veliko napako že leta 1918., ko je izročilo Slovenijo brez vsakega pridržka državnemu političnemu centralizmu, ko tega še ni bilo nikjer, niti pri Srbih. Pozneje je sicer poskušalo popraviti to svojo usodno napa-

ko, toda zopet se je pokazalo nesposobno voditi slovenski čolnček po varni poti med pretečimi pečinami. Danes, ko je politični polom tega vodstva več ko očividno, ker ga okuša na svoji koži vsak kmet, obrtnik, delavec in izobraženec v Sloveniji, se nekdanji ponosna »Slovenska ljudska stranka« umika pod okrilje klerikalizma, pod katerega zaščito upa rešiti za sebe kar največ mogoče. Dolej je »SLS« privedla Slovence v osamelost in brezpomembnost, sedaj pa jih skuša privedi še na pota sovraštva do vseh drugih, ne samo do pravoslavni Srbov, ampak tudi katoliških Hrvatov. Sovraštvo pa nikoli ne more privedi ljudstvo v boljše razmere. Ne sovraštvo, ampak ljubezen do vseh more postati rešilna. Mi smo naglasili pomen verstva med narodom, ki ga spoštujemo in vpoštevamo. Odločno pa odklanjamo, da bi kdorkoli v politične svrhe zlorabljal vero, za katero so naši pradedje veliko trpeli in žrtvovali. Med nami ima vsak dovolj prostora za pošteno udeleževanje na kateremkoli polju javnega življenja. Tudi duhovnik. Kajti politika je predvsem gospodarsko delo v korist ljudstva. Politika ni vera, temveč pamet!

Slovenski kmet! Slovenski obrtnik! Slovenski delavec! Vaše mesto je odsej v »Zvezi slovenskega kmetškega ljudstva«, ki bo v bratski vzajemnosti s svobodoljubnim hrvaškim kmečkim pokretom izbojevala suverenost naroda, enakopravnost vseh državljani, narodni sporazum, kmečko demokracijo ter končno pravično kmečko-delavsko vladno!

Splošna načela

„Zveze slovenskega kmetškega ljudstva“.

»Zveza slovenskega kmetškega ljudstva« je politična organizacija, ki na temelju prirodnih in zgodovinskih dejstev zasleduje kulturno-politične in gospodarsko-socialne smotre.

Zato poudarja vse, kar tvori bistvo nepokvarjenega slovenskega malega človeka; njegov jezik, njegovo verstvo, njegov način življenja in njegovo čustvovanje. Poleg tega se oziramo zlasti na njegovo gospodarsko in socialno življenje, ki kaže, da smo Slovenci kmečki in delavski narod.

Zahtevamo zakonodajno samoupravo naroda na njegovem področju. Narod bodi izvor in nosilec vse politične in gospodarske moči, ker je suveren. Ta njegova suverenost naj se uveljavi v vsem družabnem življenju.

Slovenija je po svoji ogromni večini kmečka, nekoliko tudi obrtniška in delavska. Zato naj bo tudi vsa zakonodajna in javnouppravna organizacija po občinah, okrajih in okrožjih v skladu s potrebami in koristmi tega prebivalstva. Smoter države v tem pogledu bodi: čim največ kmetških gospodarstev s kolikor mogoče zadržno produkcijo. Ta se naj naslanja na domačo obrt in industrijo, od katerih je odvisno gospodarsko prospanje naše ožje domovine. Industrija in prometna sredstva, ki služijo splošni blaginji, naj stopnjevale prehajajo v last celokupne družbe, oziroma zadruge. Na družbo gledamo s stališča kmeta, obrtnika in delavca, katerim

se morajo prilagoditi izobraženci. Ti naj bodo v službi naroda, ne pa narod predmet njihovega izkoriščanja in špekulacije. Prebivalstvu naj se dopusti, da se samoupravno organizira, a pri političnih vprašanjih, ki zadevajo ves narod, odločaj prebivalstvo po svobodnem glasovanju.

Smu za miren sporazum v vseh mednarodnih sporih in bratsko sožitje zlasti vseh slovanskih narodov.

Ljudstvo je suvereno, to se pravi popolnoma neodvisno pri vseh odločitvah. Po načelih demokracije naj vedno in povsod obvelja volja ljudstva, odnosno njegovih izvoljenih zastopnikov. V Sloveniji ima podeželsko ljudstvo večino v narodu. Zato ima to ljudstvo tudi pravico odločevati v njej.

V socialnem pogledu postavljamo za cilj naših stremeljenj in teženj najvišje družabno načelo, ki je: Vsakdo imej pravico do vseh sadov in polne vrednosti svojega dela in pridnosti. Podlaga vsega socialnega življenja bodi družina, ki je prvi činitelj dela in omike. Temelj našega narodnega gospodarstva je pa kmetijstvo. Državni, cerkveni in veleposestniški gozdovi naj preidejo v last delavnega ljudstva. Izvede naj se agrarna reforma po načelu: zemlja naj bode last tistega, ki jo obdeluje. Izvzamejo naj se le tista posestva, ki so namenjena poljedelskim šolam, zadržnemu gospodarstvu ter agrarnim industrijam.

— Država naj pospešuje kmetijstvo in obrtništvo s ceninami državnimi krediti na zadruženem temelju.

Trgovina bodi prosta v okviru zakonov. V pogledu industrijskega delavstva smo za to, da se delovno pravo spravi v sklad z zahtevami mednarodnega strokovnega delavskega gibanja.

V kulturnem oziru je »Zveza slovenskega kmetijskega ljudstva« svobodoljubna, črpajoča vse smernice svojega političnega, gospodarskega, socialnega in kulturnega udejstvovanja naravnost iz naroda, kateremu služi. Odklanjati mora zato vsako sodelovanje s takimi političnimi ali socialnimi skupinami, ki so kakorkoli podvržene tujim vplivom in vodstvom. Verstvo našega naroda je temelj moralne kulture. Vsa veroizpovedanja naj bodo prosta.

V pogledu politične uprave povdarja »Zveza slovenskega kmetijskega

ljudstva«, da šteta ne odgovarja duhu našega časa in demokratičnim stremljenjem ljudstva, ker je zastarela in birokratična, zato tudi nesposobna za ustvarjanje in organizatorično delo. Na njeno mesto naj stopi gospodarska in kulturna uprava, ki jo vodijo voljeni ljudski zastopniki. V pogledu javnih bremen smo za njihovo popolno izenačbo in zahtevamo, da se socialno pravično razdele v tem smislu, da se zaščiti gospodarsko slabšeje.

Ta načela naše »Zveze« so tako modra in pametna, da bolj biti ne morejo. Vzeta so naravnost iz duše našega kmetijsko-delovnega naroda! Zato morajo tudi zmagati, ne glede na to, da prav tako mislijo hrvatski, srbski, bosanski in nemški kmetje. V mnogih velikih naprednih deželah so ta načela tudi že zmagala in se že izvajajo v vsakdanjem življenju. Tako bo prišlo tudi pri nas!

Kako je nastala „Zveza slov. kmetijskega ljudstva“.

Marsikoga bo zanimalo, kako je prišlo do naše »Zveze«, ki jo naše ljudstvo povsod, kamor je segel glas od nje, tako toplo pozdravlja. Takole je bilo:

Dne 9. in 10. marca 1925 sta se vršili zborovanji okrožnih odborov SKS za Kranjsko in Stajersko, na katerih so zbrani kmečki zaupniki v svojih enakoglasnih resolucijah izrekli sledeče:

Izjavlja (okrožni odbor), da vidi rešitev sedanjega neznosnega političnega in gospodarskega položaja Jugoslavije, do katerega je privedlo šestletno vladanje kapitalističnih strank, edino v lojalnem bratskem sporazumu vseh jugoslovanskih plemen in veroizpovedanj na podlagi popolne gospodarske, politične, verske in socialne enakopravnosti vseh državljanov, spoštovanja zakonov ter priznanja absolutne narodne suverenitete in široke zakonodajne samouprave posameznih pokrajin ter najširše samouprave okrajev in občin.

Smatra, da je verska in plemenska nestrpnost največja zapreka za konsolidacijo države in glavni vzrok sedanje gospodarske krize. Zato je pripravljena sodelovati z vsemi onimi naprednimi strankami v Sloveniji, ki se strinjajo z načeli, izraženimi v tej resoluciji.

Pozivlja kmetijsko ljudstvo, da gre z novimi močmi neustrašeno v borbo do zmage »Stare pravde«.

Dne 15. marca 1925 pa so zborovali zaupniki »Slovenske republikanske stranke kmetov in delavcev« na Stajerskem v Mariboru, ki so izrekli v svoji resoluciji sledečo ugotovitev:

SRS je zastopnica političnih, gospodarskih, socialnih in napredno-kulturnih interesov kmetov in delavcev v Sloveniji. Po svojem idejnem bistvu in socialnem položaju in pretežni večini svojih pristašev predstavlja ona občečloveški socialni pokret, ki je po svojih končnih smotrih v popolnem skladu z velikimi sodobnimi socialnimi gibanji vseh kulturnih dežel, ki pa je na področju svojega udejstvovanja popolnoma samoupraven in neodvisen.

SRS zagovarja zlasti mir in vzajemnost med vsemi narodi, zlasti pa tudi še s tistimi, ki imajo s slovenskim ljudstvom enake ali sorodne šege in običaje, sorodstvo jezika ali kulture in civilizacije ter skupne gospodarske in socialne interese. S tega vidika zagovarja SRS enakopravnost vseh državljanov ne glede na spol, jezik in narodnost.

Kmetje, obrtniki in delavci imajo skupne gospodarske in socialne interese, kateri postajajo z vsakim dnem večji in pomembnejši, ker jih vse skupaj podjarmljuje veliki finančni kapital s tem, da ogroža svobodo in obstoj

kmečkih domov, bolj in bolj izkorišča sadove vsakega kmečkega obrtniškega in sploh produktivnega dela.

SRS vidi izhod iz tega socialnega brezpravja, ki mu sledi takoj za petami tudi politično brezpravje, v tem, da se na temelju ljudske suverenosti in narodne samoodločbe ter zakonodajne samouprave družba politično organizuje federativno, gospodarsko pa na stanovsko-samoupravni podlagi. Če se uveljavi demokracija po teh načelih, preide avtomatično takoj vsa politična in gospodarska oblast v državi v roko kmečkega in delavskega ljudstva.

Zbor zaupnikov SRS poziva zato kmečko in delavsko ljudstvo v Sloveniji, da se na podlagi teh političnih, gospodarskih in socialnih načel združi v enotno vrsto in namenu, da doseže te velike cilje.

Dne 19. aprila so ponovili na svoji konferenci tudi kranjski zaupniki SRS glavna načela te resolucije.

Tako je bil prvi led prebit. Glavni odbori in predsedstva obeh navedenih strank so se nato ponovno srečali na razgovore, na katerih se je ugotovilo, da obe dve navedeni stranki v bistvenih točkah soglašata in da nadaljnje medsebojno pobijanje iz zgolj strankarskih namenov narodu samo škoduje. To misel je končno potrdil tudi občni zbor »Samostojne kmetijske stranke« dne 3. maja 1925 v Ljubljani.

Glavni odbor in predsedstva obeh navedenih strank so morala seveda izvršiti, kar so njihovi strankini pristaši želeli, pa ne samo želeli, temveč tudi naravnost zahtevali. Sklenilo se je sodelovanje.

Ta sklep je izval zlasti tudi na Hrvatskem veliko odobravanje. Današnji predstavnik hrvatskega kmetijskega naroda, »Hrvatski seljaški klub« v beograjski skupščini, ga je z radostjo in bratsko ljubeznijo vzel na znanje, kakor tudi srbski kmetje. S tem smo položili temelj za veliki gospodarski in socialni pokret, ki mu bo idejni temelj kmetijska misel, kmetijska samopomoč, kmetijsko bratstvo, kmetijsko gospodarstvo, kmetijska miroljubnost, skratka vse to, kar more vsak narod osrečiti in zadovoljiti vse delovne stanove, to je obrtnike, delavce, izobražence in sploh vse, ki človeštvu koristijo z delom, ročnim ali umstvenim.

Temelj je položen. Sedaj pa na delo, da postane beseda kri in meso! »V začetku je bila Beseda. — Ta je bila v začetku pri Bogu. Vse je po njej postalo. V njej je bilo življenje in življenje je bilo luč ljudem. In luč sveti v temi in tema se je ni polastila.« (Evang. po sv. Janezu, prvo poglavje.)

Uvozne in izvozne carine

Nove carine, kakor nam jih je sedanja vlada dala minulo soboto, kažejo poleg državnega proračuna vso gnjilobo in nevzdržno stanje sedanjega režima. Izvozna in uvozna tarifa, katero je sedanja nasilna vlada predložila skupščini, je bila izdelana pred skoro 2 leti. Med tem so se menjale vlade, vrstili režimi, ali nikomur od vseh na pozorni se ni mudilo, da stavi v življenje nave carinske tarife. Razume se, da smo med tem gospodarsko silno trpeli in da se radi slabega vladinega gospodarstva šle silne milijarde v izgubo. Naravno je, da smo si posebno ljudje podelžili želeli pametnega novega carinskega zakona. Ali razočaranje je strašno. Ne samo po obliki, katere se je poslu-

žila vlada, da nas »presenetit« z novo carinsko tarifo, nego še veliko hujše po njeni vsebini.

Nujnost je gotovo najslabša oblika zakonodajnega dela za tako važne in globoko v gospodarsko telo zadirajoče reforme. Tov. Pucelj je v svojem govoru v soboto v narodni skupščini proti nujnosti lepo označil načelno stališče naše stranke. Rekel je, da so carine regulator, temelj in podlaga vsega našega gospodarskega življenja. Če naša stranka stoji že pri bolj brezpomembnih zakonih na načelnem stališču, da sodeluj pri zakonodaji ves tisti narod, ki se ga zakon tiče, tedaj je to načelno stališče naše stranke še veliko pomembnejše pri tako velevažnem zakon-

skem načrtu, kakor so uvozne in izvozne carine, kajti, je rekel tov. Pucelj, tu niso prizadeti samo kmetje, ki ustvarjajo in pridelujejo hrano in glavne surovine, nego prizadeti so vsi sloji naše mlade države, vseh 12 milijonov prebivalstva. Ta zakonski načrt, ki se tiče nas vseh, bi moral po jasnih besedah tov. Pucelja pred vso našo javnost, v naše časopise, pred kritiko in sodelovanje vsega prebivalstva in šele po zaslišanju vseh prizadetih naj bi šel pred narodno skupščino, kjer naj bi ostalo v zakonu od dobrega najboljšje. Vse to sedanja vlada prezira in zato ni čuda, da daje vlada od sebe tako strašne zakone, ki povzročajo prebivalstvu tolika bremena.

Podrobneje bomo o novih carinah še govorili. Za danes javljamo samo, da pripravljala sedanja vlada malemu človeku z novim zakonom strašna bremena. Ozirala se je milostno samo na neke izvoljence in jim pripravila gorko gnezdo. Kmetске koristi so popolnoma prezrte. Poskrbljeno pa je, da bodo naši ljudje odvisni od židovskega kapitala. Za danes navedemo za primer carino na sladkor. Niti 14 dni ni minulo od tega, ko je zemljoradniški poslanec Vujić v narodni skupščini razkrinjal roparsko politiko vladajočih strank nad konzumenti sladkorja, med katere spadamo vsi od deteta do starca. Tov. Vujić je lepo razkrinjal, da so med lastniki sladkornih tovarov zastopani tudi sedanji ministri in razni drugi

radikali in mladinski politiki. Dosedanja uvozna carna na sladkor v kockah je znašala 4-60 Din, nova pa se je zvišala na 6-60 Din na kg! Z drugimi besedami: Domače sladkorne tovarne bodo za 6-60 Din več zahtevale pri kilogramu sladkorja, nego tuje n. pr. češke. Ko bi ta denar šel v blaginje države, bi stvar še bila razumljiva, toda od tega povišanja država ne bo imela nobene koristi, nego samo lastniki sladkornih fabrik!! Ker pa trošimo v državi letno okoli 8000 vagonov sladkorja, znaša teh 6-60 Din na kilogram pri celi količini letno več ko pol milijarde dinarjev, kar gre vse v žepe par kapitalistov!!

Med izvoznimi carinami je kmet zopet popolnoma pozabljen. Izvoz mladih prašičev je za mnogo hribovskih krajev naše siromašne Slovenije velike važnosti. Dosedaj so bili do 70 kg težki prašiči v živem stanju prepovedani za izvoz na ljubo nekaterim židovskim klavničnim industrijam. Sedaj je izvoz dovoljen, toda za prašiče do 70 kg teže se mora plačati od komada 360 Din carine!! Torej več, kakor se večkrat sploh doseže pri mladih prašičih izkupička!! To so stvari, pri katerih mora kmečkemu človeku zavreti kri!

Podrobno bomo o carinah še govorili!

„Dom“.

V »Domu« št. 7, glasilo hrvatske seljaške politike, priobčujejo bistroumni hrvatski kmetje modre članke in razprave, kjer se vidi, da tako politično izsohlanih, tako zavednih in pametnih kmetov ne premore kmalu kak narod na svetu.

Prvi govori v »Domu« Ivan Radić Tomin, kmet iz Trebarjevega, o Pribičeviću, krvniku hrvatskega naroda, katerega smatra beograjska vlada za »specijalista za Hrvatsko«, kakor Žerjava za Slovenijo. Pribičević koplje že sedem let grob hrvatskemu narodu, a končno bo le padel sam v nje, kajti čim bolj je preganjal, ubijal in uničeval Hrvate, tembolj so se ti utrdili in ojačali. V drugem delu govori o politični šoli hrvatskega kmeta in inteligenta. V tretjem pa o sporazumu med Srbi in Hrvati. Za uspeh ne jamči samo to, da so Hrvati in Srbi bratje po slovanskem plemenu, po jeziku, po Bogu, ki jih je ustvaril, in materi zemlji, ki jih hrani, ampak da so bratje po trudu in muki, torej po žuljevi roki in živi pravici, a to bratstvo je gotovo največ vredno. Sorodne so kmečke duše in ni daleč čas, ko jih bo vse obsijala in napolnila človeška pravica in resnična kmečka svoboda.

Kmet Ivan Robić postavlja pet pogojev za iskren, pravičen in trajen sporazum. Prvi je iskrenost. To se pravi, da se razgovarja in dela brez vsakega nadmodrovanja, da se naša država uredi na demokratični to je kmetijski podlagi. Drugi pogoj je pravičnost. To se pravi enakopravnost, a ne nadoblast, da vsi poslušamo zakone, katere smo skupno naredili, a ne da eden drugemu zapoveduje. Tretji pogoj je poštenje. To se pravi, da mora prenehati vsako ropanje in tudi kraja volilnih kroglic. Četrti pogoj je zakonitost. To se pravi, da se mestu dosedanjega gosposkega brezzakonja, mesto orjunaške sile in na-

silja mora uvesti narodna, kmetijska samouprava svobode, miru in reda, a končno zakonitost pri volitvah. A končno peti in glavni pogoj je človečnost, v kateri je vsebovan ves smisel naše slovanske kmetijske kulture in naše krščanske evropske civilizacije. Ako se bo v smislu teh pogojev uredila naša država, potem se bo lahko rešilo tudi vprašanje socialne pravičnosti in vse drugo.

Tretji kmet Anton Babić razpravlja o enodružnosti hrvatskega kmetijskega naroda v vseh vprašanjih. Zastoj se trudi vlada, da bi razdvojila vodstvo in narod, da bi ga nato speljala v svoje vrste. Hrvatski kmetijski narod ne gleda kratkovidno samo v svojo sedanost in da po njej zida bodočnost. On gleda z bistrim očesom daleč nazaj in daleč naprej. Hrvatski kmetijski narod je v svojem mišljenju, kakor tudi v političnem držanju v eni grupi, v enem kolu, pa bodo tudi vsi poskusi političnih nasprotnikov, ki hočejo razdvojiti kmete, ostali brezuspešni.

Četrti kmet Josip Zagorac se obrača na hrvatsko inteligenco, ki godrnja čes, da gre sporazum s Srbi vse prepočas. Svari jih pred nestrpnostjo, ker hočejo imeti takoj drugi dan uspehe, ker hočejo takoj drugi dan po setvi že videti sadove. Pokaže jim kmeta, ki na jesen seje, a mora čakati vse do junija in julija drugega leta predno požanje in vživa od svojega dela. Končno pravi: »Pod imenom HSS to je pod imenom hrvatske seljaške stranke, bomo v svoji čvrsti organizaciji in v svoji slogi še bolj napredovali in dovedli hrvatski kmetijski narod do tega, da oživetvori svoj program, za katerim stremi že 350 let, a kateri tudi danes ni spreminjen, kaj šele zavržen. Ta program bomo v celoti sprovedli, ako Bog da, pa magari če se gospoda na glavo postavi.«

Razne politične vesti.

HIŠNI POSESTNIKI IN DAVKI.

V nedeljo se je v Ljubljani vršil velik shod hišnih posestnikov proti neznosnim davčnim bremenom. Dr. Žerjav ni prišel na shod. Pač pa je razen poslanca Smodeja nastopil tudi tov. Pucelj, ki je s temeljitimi izjavami pokazal na prave krivice davčnih bremen. Njegova izjava so zborovalci sprejeli z velikim odobravanjem.

KAKO SO SE SAMI »POTEGNILI«!

Pretekli teden je »najboljše« informirano »Jutro« prineslo več člankov, v katerih je naznanjalo, da je izšel nek »manifest« »Zveze slovenskih kmetov, obrtnikov in delavcev«. Vsa javnost ve, da so se že dalj časa vršili razgovori med SRS in SKS, in zato so časnikarji prežali na rezultat teh razgovorov, kakor preži pišček na oglodano kost. Kot podlaga teh razgovorov je služilo več elaboratov in eden od teh, ki pa ni bil več aktualen, je obležal v neki ljubljanski tiskarni, od koder ga je prejelo »Jutro«. In ga je brž objavilo in se z

vso vehenemco borilo proti temu koščku papirja, kakor se je boril Kišot proti veterinarni mlinom. Danes objavljamo naznanilo o političnem sodelovanju med SRS in SKS. — »Jutro« pa si lahko to blamažno vtakne za klobuk, ker je svoje bralce zopet enkrat sijajno »potegnilo«.

»PREPRIČANI SMO!«

Kdo je prepričan? Seveda ata »Narod«. In kaj so ata prepričani? »Da bo le malo bivših samostojnih kmetov sledilo svojem voditelju v Radićevo stranko.« I kajpada! Če so ata enkrat »prepričani« o tem, potem bo že res. Kajti ata jo zmiraj pogruntajo!

KNOFE SO STELI

mladini cel prejšnji teden. Ali bo »Kmetijski list« prinesel proglas o združitvi SKS z Hrvatsko seljaško stranko ali ne bo? Ali bo, ali ne bo? Ali bo, ali ne bo? ... Kar šteli so, trepetali in škripali z zobmi, da bi se jih še Bog usmilil! Čemu neki tak strah? Saj vendar vedno pišete, da nikogar ni več v SKS!

KLERIKALNA POSTENOST.

Že neštetokrat smo pozvali g. Mulova, naj pove, kaj je kot kmetijski minister našel v spisih glede Puceljeve »volovske kupčije«. Mi vemo, da je Kulovec prvi dan, ko je prišel za ministra, zahteval dotične spise. Naj vendar pove, kaj je v spisih našel, saj so klerikalci leta in leta pisali in govorili o nepošteni Puceljevi volovski kupčiji. Govorite, g. Kulovec, ako imate vsaj še trohico poštenja v sebi!

MLADINSKA POSTENOST.

Mladini so v letošnjem volilnem boju pisali, da se tov. Pucelj zato puli za poslanstvo, ker bi drugače izgubil ministrski penzijo. Mi smo mladine že neštetokrat pozvali, naj povedo, ali vztrajajo pri trditvi, da vleče tov. Pucelji ministrski penzijo. Mladini trdovratno molče, ker nimajo toliko poštenosti v sebi, da bi skesano priznali, da so tov. Pucelj s svojo trditvijo »penziju delali krivico. Zopet Vas pozivamo, pošteni mladini, da odgovorite: Ali tov. Pucelj prejema ministrski penzijo ali ga ne prejema? Govorite?

»JUTRO«

oziroma mladini kar cvilijo od jeze, ker se je SKS sporazumela z Hrvatsko seljaško stranko. Nas od srca veselimo! Mladinsko robantanje je najboljši dokaz, da prav delamo!

PANTEON.

Kakšne skrbi ima naša vladajoča gospoda, najlepše dokazuje zakonski načrt, ki ga je predložila beograjski skupščini v petek na reševanje. Ta zakonski načrt predvideva zidanje skupne grobnice za slavne može v naši državi. Nič grdega bi ne bilo na taki misli, če bi bilo že vse drugo urejeno. N. pr. invalidsko, uradniško, stanovanjsko vprašanje itd. Ali pa če bi imeli v resnici že kaj velikih mož, ki so doumeli in završili najpoglavnejšo nalogo, to je našo notranjo ureditev na zadovoljstvo vseh. Brez tega se ni še nič velikega napravilo, vsaj v celoti ne! Ali gospoda je gospoda in tako je ta načrt prišel pred skupščino in bo prej sprejet, nego pa bodo dane narodu najpotrebnejše stvari. Naj si volilec zapomni sedaj vladajočo gospodo za prihodnje volitve, samo takrat je mogoč obračun!

Dopisi.

STAJERSKO.

Buče. Župnik g. Turk je smatral za potrebno, da je v binkoštnih praznikih raz lece, ki je vendar posvečen prostor, le za versko propagando, citiral nekaj odlomkov iz »Kmetijskega lista«, v kolikor se tičejo njegove osebe ter končno ugotovil, da je prišel po »milosti« škofa in iz svoje volje pastirovat na Buče, dobro poznavač tukajšnje razmere. Dovolil je celo, da se ga »sme« po časopisju »napadati« in da podari, če je potreba, celo svojo fotografijo, da jo prinese dotični list. V medsebojno sporazumevanje, sledečo pojasnitev: Farani, ko smo izgubili svojega župnika g. Jak. Kranjca, smo poslali deputacijo k škofijstvu v Maribor s prošnjo, da nam pošlje za župnika šmarskega kaplana g. Turka, kateri je naš rojak in ki kot tak pozna naše težnje bolj kot kak klerikalno sfanatizirani tujec in politični priganjač SLS. Škofijstvo je upoštevalo našo prošnjo in tako je dobil mladi kaplan eno najlepših far v naši škofiji in postal — naš župnik, pastir, oče, navzlic svoji mladosti. Fara je razdeljena v dva tabora, SKS in SLS. Župnik kot tak mora biti vzvišen nad strankami, skrbeti mora v prvi vrsti le za duševni dobrobit podrejenih mu faranov, če hoče, da živa njih vsestransko zaupanje. Kakor hitro se pa pokaže kot strankar, ne vidi več ljudstvo v njem božjega namestnika, temveč politika, kateremu instinktivno več ne zaupa. Dokler je naš župnik živel le svojemu poklicu, dokler je delil le tolažbo vere, dokler nas je z idealnimi verskimi nauki dvigal nad realnost, smo ga ljubili in občudovali. Ko se je pa končno pokazal kot priganjač SLS in še prav nevar, smo bili pristaši SKS primorani proti njemu postaviti okope. — Gospod župnik, ako hočete poslati fotografijo »Kmetijskemu listu«, je gotovo dobrodošla; ker pa vem, da nečete imponirati neznemu spolu, sem prepričan, da je ne boste poslali. Da si znova pridobite ljubezen in spoštovanje pri pretežni večini faranov, ki je politično v taboru SKS, vam ni drugega treba, kot vršiti svoje funkcije le kot duhovnik tiste vere, katere zahteva od svojih pripadnikov mir in ljubezen; nevhvalno politično udejstvovanje vam naj bo pa preizkušnja. Da bo torej zopet mir med pastir-

Novice in razno.

jem, »ovčjamic« in »kozlic«, naj Vam veljajo S. Gregorčičeve besede: »Prvotni se zopet v prvotnost nazaj, in našel povsodi prvotni boš rajč«.

Podsibov.

Sv. Bollenk pri Središču. Na dopis »Sl. Gospodarja« v št. 26. odgovorjamo sledeče: Dopisnik naj nam pove, zakaj tako nesramno izziva nas uboge kmete ter hoče viničarje na ogaben način odvrniti od kmeta in tako zadati enemu, kakor drugemu usodni udarec. Kukavica, to se vam ne bo posrečilo nikdar. Dobro ste znani nam vsem, vi krvosesi, vi frakarji, ki izrabljate delovno ljudstvo. — Poglej, slavni gospodek, kdo bolje plača viničarjem, kmet ali vi, kdo da hrano delavcu, kdo obljubi, pa ne da, kakor vi svojim viničarjem. Vem, da vas je sram zadnjega članka, katerega vsebina je prava resnica. Vi pa v svojem članku nesramno blatite gospodarsko stanje poedinih kmetov, ki so dolžni, a si gotovo niso prilomastili posestva na tak način, kakor vi. Kar se tiče politike, ste res jako zmorni za ta posel. Posebno na Dunaju je nekdo pokazal svojo bistrumost, ko se je kovala trgovska pogodba. Dnevno 600 Din! Koliko tisočakov ste privlekli domov v teh mesecih, si lahko vsak sam misli! A dosegli pa žalibog niste popolnoma nič. Zatoj moramo res takim frakarjem zaupati. Gotovo si mislite, da vaše skrivnosti ne vemo. Samo za zdaj vas pustimo pri miru. Če pa mislite v naprej, se tudi ne vstrašimo. Kajti takim, kakor ste vi, ki spotikate gospodarstvo poedinih kmetov-siromakov, bi vsak trezno misleči človek rekel, da ste res odpadki človeštva. Toda pride nekoč tudi z vami čas obračuna.

Maribor. V Mariboru je vsled naraščajoče delomrznosti vedno več tatvin. Komaj se človek dobro obrne, že kaj izgine. Neki gospodlični n. pr. je bila ukradena ročna torbica, katero je imela pred seboj na pultu v trgovini, ko je samo trenutek odmaknila oči. Kakor uradovanje davčnih uradov silno ustreza svojemu namenu, da iztisne poslednji ficek iz žepa, tako je pri drugih v tem oziru prav narobe baš vsled prevestnega poslovanja zastarelih in nazadnjaških predpisov. Ako okradenec prijavi zadober in prošni nujnega uradovanja, dokler bi se še dalo ev. najti pri osumljenem ukradenec predmete, se največje važnost polaga na to, da se ugotovi in zabeleži prijaviteljeva identiteta z rojstnim podatki in pa na druge formalnosti sv. Birokracija. Drugo pride seveda tudi na vrsto, toda šele, ko so že »hudy prodani, a penize prožranci.« Tako je mogoče, da le malo oškodovanih pride do svojih stvari in teh drznih tatinskih srak v roke pravice. Organi bi pač morali imeti večjo akcijsko svobodo, da zamorejo nastopiti v slučaju potrebe po svoji lastni uvidevnosti in ne, da morajo čakati tozadevnega dovoljenja ali ukaza,

ki lahko pride, ko je že prepozno. Samo tako bi bilo mogoče, da se to delomržno zalego sčasoma dvigne in odpravi kamor spada — v prisilno delavnico.

KRANJSKO.

Iz St. Jošta nad Vrhniko. Dne 18. junija 1925 je bil pri nas velikanski naliv, po nekaterih krajih tudi toča, tako, da je nekaterim posestnikom uničilo vse poljske pridelke in drugim več ali manj. Voda je poplavlila in naredila velikansko škodo. Največ škode je naredila voda po Smreškem grabnu in v Podlipi in v Grabnu od potoka proti Ljubljani. Odnosla je dvanajst mostov in sedem jezov, z hribov so šli velikanski plazovi, po ravninah je voda pobirala poljske pridelke in zemljo, na travnike je nasula kamenja in drugega materiala. Voda je odnesla en kozolec, porušila in odnesla dve sušilnici in mnogo lesa, desk, tramov, hlodov in drva. Škoda, kar se je sedaj dogajalo in ocenilo, znaša okrog tri milijone kron. Lansko leto nam je toča pobila in uničila skoro vse pridelke, letos pa povodenj in toča. Od koga naj živimo? Morda od vode in zraka? Tega nam je še manjkalo! Davek in osebno dohodnino pa naj plačamo v polni meri. Lansko leto je napravila toča milijonsko škodo. Dobilo je županstvo 2000 Din podpore za najrevnejše in najbolj podpore potrebne občane, razdelilo pa se je tako: Kdor plača več davkov, je tudi več dobil, revež pa naj gleda skozi prste. Lansko leto sta se g. župan in tajnik Stanovnikovemu atku vrgla v naročje, češ bo on izposloval kot poslanec veliko podporo za poškodbo po toči in tudi mi smo se nadejali kaj takega, ker so istočasno imeli klerikalci štiri ministre, torej vladu v svojih rokah. Ko bi imeli le kaj srca za kmeta, bi gotovo nam dali kaj več kot 8000 kron. Letos pozivamo županstvo, da se boljše pobriga, da doseže kako primerno podporo in odpis davkov. Rajši naj se briga za ubogo ljudstvo, kakor pa za orlovsko veselice in orlovski dom; če pa te zmožnosti nima, naj rajši gre na kahlo.

Z Drenovega griča pri Vrhniki! Dne 14. junija 1925 smo imeli ob 14. uri popoldan grozno nevihto, ki jo je spremljala prav obilna toča, kakršne se ne pomni že dalj časa. Na poljskih sadežih je napravila ogromno škodo; uničen je ves pomladanski trud poljedelca. Pa to še ni bilo zadosti. Udarila je tudi strela na večih krajih, tako tudi v dimnik poslopja Antona Popi, ključavničarja in posestnika na Lesnem brdu, in zahtevala življenje mlade 23letne Jožefe Popi, ki se je nahajala v kuhinji pri snajenju kuhinjske posode. Ta dogodek je vzbudil po okolici veliko razburjenje, posebno pa v domači hiši — tako priljubljeni družini izrekamo naše sožalje, rajna naj pa v miru počiva!

Shodi in razne prireditve.

Velik kmetijski shod v St. Jerneju. V nedeljo, dne 28. junija bo velik kmetijski shod v St. Jerneju na Dolenjskem ob 9. uri dopoldne pri tov. Reclju. Poročajo tov. poslanec Pucelj in drugi govorniki Zveze kmetijskega ljudstva. Vabijo se vsi, da se shoda udeležijo.

Konjska dirka v St. Jerneju na Dolenjskem se vrši v nedeljo, dne 28. t. m., v slučaju slabega vremena pa 29. t. m. Ako bi bilo pa oba dneva slabo vreme, se ista preloži na nedeljo, dne 5. julija 1925. So to najstarejše konjske dirke na Slovenskem, katere je imela nekdanja Kmetijska družba v svoji režiji, pa jih je opustila in je tozadevno njeno nalogo prevzelo »Jahhalno in dirkalno društvo v St. Jerneju«, ki se navzlic svoji mladosti ne straši velikanskih stroškov, uvidevajoč veliko važnost dirk za povzde dolenjske konjereje. Navzlic temu, da so bile prošnje za podporo od ministrstev zavrnjene, ker ni kredita, se je odločilo društvo za prireditev dirke in se že prav pridno pripravlja dirkači, ki bodo na vsak način poizkušali svoje lansko leto dosežene uspehe izboljšati. Ker je društvo včlanjeno v Centrali kasaških društev za Jugoslavijo, imajo te dirke znak oficijelnosti. Na dirko imajo dostop tudi ameriški dirkači in sta zanje posebej razpisani dve darili. Preskrbljeno je tudi za dobro godbo, tako da se obljublja prav zanimiva prireditve. Vse natančneje je razvidno iz propagandije na lepkih. Tudi kupci konjev pridejo lahko na svoj račun, ker bodo nekateri dirkači stavili svoje konje po dirki na prodaj. Zato na Vidov dan vsi v St. Jerneju na Dolenjskem na konjsko dirko!

Občni zbor pokrajinske zveze vinogradnikov za Slovenijo se vrši v so-

boto dne 27. junija ob 11. uri v Narodnem domu v Mariboru z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo o delovanju zveze po zadnjem običnem zboru. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo preglednikov. 4. Izdajanje strokovnega lista. 5. Določitev stališča zveze nazpram osnutku novega vinskega zakona. 6. Slučajnosti. Odbor zveze je izposloval za udeležence pri ministrstvu Saobračaja četirinsko vožnjo po železnicih (odlok MC br. 14.863/25 od 30. maja t. l.). V ta namen si naj vsak vinogradnik, ki se hoče udeležiti običnega zbora, priskrbi pri krajevnem vinarskem društvu, ozir. pristojni kmetijski podružnici ali pri občinskem uradu potrdilo, da potuje v Maribor na občni zbor zveze vinogradnikov in si naj kupi na odhodni postaji polovično karto v Maribor, katera velja s potrdilom udeležbe tudi za povratek.

Zg. Ložnica pri Zaleu. — Gasilska slavnost na Zg. Ložnici obeta biti nad vse sijajna. Pripravljalna dela so v polnem teku. Gasilci in prijatelji gasilstva pridite na dan polnoštevilno na našo prireditev v Zg. Ložnico, pomagajte proslaviti praznik našega gasilstva. Ako bi bilo 28. junija trajno deževje, se vsa slavnost preloži na praznik sv. Petra in Pavla. Spored razviden iz plakatov.

Mala Nedelja. Bliža se žrebanje loterije Narodno-kulturnega društva, ki obsega 300 dobitkov v vrednosti 15.500 dinarjev. Srečke se še dobijo v trgovinah in jih razprodajajo društveniki. Ne zamudite ter si nakupite in razpečajte kar največ srečk. Srečka stane samo pet dinarjev. Lahko srečke tudi pisмено naročite in pošljite znamke na naslov: Narodno-kulturno društvo, Mala Nedelja.

Našim naročnikom in bralcem! V smislu medstrankarskega dogovora med SKS in SRS se spojata »Kmetijski list« in »Slov. Republikanec« v skupno glasilo »Zveze slovenskega kmetijskega ljudstva«, ki se bo imenoval »Kmetijski list«. S tem imenom hočemo povdariti našo temeljno narodno in socialno idejo. Z imenom »kmet«, ali »kmetijski« hočemo označiti le gotov stan, temveč duh in misel, ki naj preveva vse naše gospodarstvo, vso našo politiko, vso našo prosvedo V tem smislu smo Slovenci kmetje, pa naj bo to naš srednji kmetiški stan, naši bajtarji, naši obrtniki, naši delavci ali naši izobraženci. Vsakdo stremi po svojem lastnem domu in po kosčku zemlje, da bi jo obdeloval. Ne samo kmet, tudi naš obrtnik, naš delavec, naš izobraženec stremi za tem in se čuti srečnega, ako ta cilj doseže. Kmetstvo ljudstvo noče vojne, ampak hoče mir, da se more nemoteno posvečati delu in omiki. Nikjer na svetu neče kmetstvo ljudstvo vzeti sosedu, kar je sosedovega. Brezposojno pa hoče svoje! V tem je zapopadna velika misel pravice. Naše kmetstvo ljudstvo je to veliko misel po večini ohranilo, pa naj bodo to: kmetje, obrtniki, delavci, viničarji, mali trgovci ali izobraženci, razen male peščice pokvarjene inteligence, ki noče ničesar slišati o kmetiskem ljudstvu. V duhu teh idej bo pisal naš »Kmetijski list«.

Iz Hočevja nad Krko. Dne 20. t. m. je po dolgotrajni in mučni bolezni za vedno zatisnil svoje trudne oči naš sosed Franc Strnad, p. d. Mežnarček. Bil je spoštovan in ugleden mož, trden kmet, dober gospodar, dober vzgojitelj svojih otrok in zvest pristaja SKS. Obenem je tudi bil ustanovni član tukajšnjega Gasilnega društva. Vsem žalujočim izrekamo naše iskreno sožalje, pokojnemu pa večni mir in pokoj!

Strašna poplava je bila zopet zadnji četrtlet v Poljanski dolini in v Zireh, v krajih, ki so že lani vsled poplave silno trpeli. Oblak se je odtrgal v kotu Sv. Trije Kralji—Rovte. Potoka Račava in Poljanskega sta se takoj izpremenila v divji reki, ki sta pustili njive in travnike, razdirali ceste, ruvali drevje. Elektrarna nad Fužinami je porušena, vsa Poljanska dolina je opustošena, voda je tja do Škofje Loke odnesla vse mostove. Trpeli so jezovi, mnogo hiš, betonske ograje, žage, skladišča lesa itd. Istotako je bilo strašno neurje v vrhniški okolici. Vlada, takoj pomagati revnemu ljudstvu!

Državna realna gimnazija v Ptuj. V prvi razred se bodo sprejemali učenci (učenke) v torek dne 30. junja t. l. Vpisovali se bodo od 8. do 9., čemur sledi od 9. do 11. pismeni izpit iz slovenskega jezika in računstva. Za vpis je potrebno izpričevalo osnovne šole z redi iz verouka, slovenskega jezika in računstva. Vpišejo se učenci lahko že tudi prej pri ravnateljstvu ob uradnih urah. — Ravnatelj.

Samoumori. V Javorjah nad Poljanami so našli v gozdu obešenega berača V. Kmetiča iz Cerkelj pri Kranju. — V Sarajevu se je vrgla pod električno železnico 20-letna dijakinja.

Na sejmu v Kamniku, dne 9. t. m. je bilo izvršenih mnogo žepnih in drugi tatvin. Orožniki so aretirali tri Hrvatice in njihovo pomočnico Slovenko iz Ribnice. Tatice so odpisale večje svoto denarja po pošti domu še predno so jih zalotili orožniki.

Požari. Na Vinem vrhu, občina Sv. Križ pri Kostanjevici, je pri Pešču pogorelo gospodarsko poslopje, hlev, šupa in streha nove, dva dni preje dograjene hiše. — Pri Turku na Kalcih, občina Cerklje ob Krki, je ogenj uničil hlev, šupo kolarnico. Škoda je v obeh slučajih ogromna, zavarovalnina pa znaša komaj nekaj sto kron! — V Tomačevem pri Ljubljani je v sredo 17. t. m. zvečer zgorelo lepo gospodarsko poslopje posestnika A. Mavca. Zažgal je menda neki postopač.

Strela je ubila predzadnjo nedeljo v Mariboru v bližini magdalenskega drevoreda 19-letnega V. Peklarja iz Krčevine pri Mariboru. Bil je pri priči mrtev. Sploh je v zadnjem času mnogo nesreč radi strele. V Velikih Laščah je predzadnjo nedeljo udarila strela v hišo g. trgovca Doganovca, ki ma celo dva strelododa. Napravila je nekaj materialne škode in omamila g. Tomšičevo. Isti dan je strela udarila v poslopje Gašparja Pulko na Vodah pri Zetalah. Nastal je požar in je hiša pogorela do tal. — Na Rakitni je 15. t. m. med silno nevihto strela udarila v cerkev in preklala zvonik na dvoje. Organisto-

va sestra je zvonila proti hudi uri, toda se ji k sreči ni nič hudega zgodilo. 18. t. m. po noči je strela udarila v gospodarsko poslopje pos. Gradišnika v šentjanski župniji na Stajerskem in mu ga upelnila. Zavarovan je bil zelo nizko.

Strop se je udril pod mrličem in škropilci v Kaštel Gomilici v Dalmaciji. Umrl je gospodar in so ga v prvem nadstropju položili na mrtvaški gder. Okoli njega se je zbralo 23 sosed, ki so molile. Nenadoma se je strop podrl, mrlič in ženske so padle v globino. Osem žensk je bilo težje poškodovanih.

Pri zadnji strašni vročini v Severni Ameriki je bilo vsled solnčarice več tisoč smrtnih slučajev. Mnogo ljudi je radi vročine zblaznilo. Na več mestih je vlak skočil iz tira, ker so se tračnice radi prevelike vročine razstegnile.

Finančna kontrola — sprejem novincev. V finančni kontroli je popolniti večje število pripravniških mest zvanjnikov. Prošnje, ki morajo biti svojerodno spisane in kolekovane z

kolkom za 5 Din, je naslovljati na oblastni inspektorat finančne kontrole v Ljubljani, Stari trg 34. Prošnje je priložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. domovnico, 3. navedeno pričevalo državnega zdravnika. Priloge vedbo, da je neoženjen ali vdovec brez otrok, 4. šolsko pričevalo, 5. vojaško knjižico — pri nedoletnih očetovo ali varuhovo potrdilo, 6. izpričevalo državnega zdravnika. Priloge morajo biti po predpisih kolekovane, dočim so originalne vojaške listine koleka proste. Za zvanjnikove finančne kontrole se sprejemajo kandidati, ki so dovršili najmanj dva razreda srednje ali nje enake šole. V slučaju pomanjkanja prosilcev s predpisano šolsko izobrazbo se sprejemajo tudi kandidati, ki so dovršili najmanj 4-razredno osnovno šolo. Začetna plača zvanjnikov, ki so kasarnirani, znaša mesečno 1215 Din, oni, ki niso nastanjeni v kasarnah prejemaajo še 756 Din letne stanarine, poleg tega vsi službeno obleko, perilo in čevlje. Nadaljna pojasnila se dobe pri srezkih upravah in oddelkih finančne kontrole. Prosilci, mlajši nego 18 ali starejši kakor 35 let se ne sprejemajo.

Poučni izleti kmetijske mladine.

Neštetokrat se poudarja, kako veljavna pomena sta pouk in šolstvo za naš kmetijski stan. Res je to. Sleherni lahko prevdari, da se bo le potom umnega gospodarstva in intenzivnega obdelovanja zemlje tekom časa, povzdignilo kmetijstvo do zaželjenega cilja. A to se doseže le s pomočjo strokovne izobrazbe. Na žalost, se pri nas to mnogo premalo uvažuje od strani ljudstva samega, kakor tudi oblastva ne polagajo dovoljno važnosti na to.

Velike koristi nudijo poučni izleti ter ogledovanja posameznih pokrajin in tamošnjih gospodarskih razmer. Za ta poučna potovanja bi se pri nas moralo polagati večje zanimanje. Različne šole: gimnazije, obrtne šole itd. delajo ekskurzije v korist njihovim stanovskim potrebam; na takih ekskurzijah ima mladina priliko opazovati in se učiti od posameznih pokrajin, v najrazličnejših znanja važnih naredbah in ustanovah. Za vse to stoji država kolikor toliko z gmotnimi sredstvi na strani ter tako omogoči potrebni pouk posameznim šolam. Ako so za druge stanove potrebni poučni izleti, smo lahko uverjeni, da je še tem večje važnosti to za našo kmetijsko mladino. Vsaka pokrajina se bavi z drugačno obdelavo in pridelavo za kmetijstvo važnih kultur. Ravno to daje povod, da se moramo zanimati in seznaniti z najintenzivnejšo pridelavo posameznih poljskih pridelkov. Velik uspeh na polju kmetijstva, se vidi največ pri naših bratih Čehih. K temu uspehu pa je največ pripomogla država sama in njih politični funkcionarji s potrebnimi sredstvi, s katerimi so pri vsaki priliki priskočili na pomoč, posebno kmetijski mladini. Največ dohodkov

ima država od kmetijstva in če bo kmetijstvo v blagostanju, bo enako tudi država. To uvidevajo pa le na Češkem, pri nas na žalost ne. Pri nas se za kmetijstvo premalo žrtvuje in celo za kmetijsko šolstvo, kjer naj se odgaja kmetijska mladina, bodoči temelj celotne države. Ako so koristna poučna potovanja za druge stanove, tembolj bi bilo to vpoštevati pri naši mladini. Pa kako, ko ni sredstev? Naše kmetijsko gospodarstvo je tako nazadovalo, da bo tekom kratkega časa sleherni kmet zadolžen; tako mu ni mogoče prispevati potrebnih sredstev za strokovno šolanje sinov, država se pa za to ne zmeni. Lepo to dokazujejo kmetijske šole, kjer se nahaja naša mladina. Tako n. pr. je letos pripravljala kmetijska šola na Grmu ekskurzijo na Hrvaško, a kako, ko niti ravnateljstvo, niti učenci nimajo potrebnih sredstev? V krogu učencev vlada največje zanimanje, z največjim zanimanjem bi se udeležili sleherni takega poučnega izleta, ako bi bila sredstva. Ravno tu se kaže pomanjkljivost smisla od strani države napram kmetijstvu. Od strani vodstva šole se je čulo, da niti za najpotrebnejše stvari nima pare in tako kmetiskemu sinu ni omogočeno pogledati v najbližnje sosesčino in se seznaniti z razvojem kmetijstva v lastni državi. Ali ni to krivica za tebe kmetijska mladina? Posvetila vaših očetov dajejo največje dohodke državi ter se jih brez usmiljenja, pritiska z davki, a državni funkcionarji nimajo smisla za kmetijsko mladino, ki se hoče strokovno izobraževati, kar bi bilo le na korist države. Javnost naj sodi, ali vlada prav postopa napram nam ali ne!

Franc Kalan.

Gospodarstvo.

ZAHTEVAMO ZLAT DENAR.

Naš denar ni stalen. Veljavo našemu denarju določajo tuje borze in tuji gospodarski krogi kakor jim bolje kaže. Velikemu kapitalu je dana možnost, da špekulira z denarjem. Ta špekulacija je mogoča vsled tega, ker naš denar (valuta) in vsled tega tudi naši krediti niso postavljeni na zlat temelj.

Vsled nestalnosti denarja pa trpi vse naše gospodarstvo. Trgovina se ne more ustaliti, ker je vsled nestalnosti valute izključena vsaka dobra in sigurna kalkulacija. Zavaruje se pred naglim dvigom ali padcem valute z računanjem večjega dobička, kakor bi to storila, če bi točno znala koliko bo njen denar ali blago vredno tudi po preteku več mesecev. Tanegotovost je ogromen krivec draginje. Nestalnost denarja je tudi eden izmed velikih drugih vzrokov nestalnosti cen živini, pršičev in drugih pridelkov iz našega kmetijskega gospodarstva. Ako kmetovalec v jeseni računi za koliko bo prodal svoje blago in kako bo denar porabil, vidi spomladi, da je bil njegov račun pogrešen ker je spomladi vsem njegovim pridelkom in živini že za 40 odstotkov nižja cena. Ta nestalnost je zavedla kmetovalca v dolgove, ki bodo v kratkem njegov grob, če ne bo država kmalu uvidela njegovega položaja in mu z dobro državno-gospodarsko politiko pomagala. Iz vsega gorenjega vidimo, da je nestalna valuta škodljivec vsega gospodarstva.

Kako temu odpomoči?

Uvede naj-se zlata valuta, ki bo

stalna in podvržena le malenkostnim spremembam. Mi vemo, da je sto papirnatih dinarjev danes vredno približno devet zlatih. Naše mnenje je, da lahko zamenjamo 100 današnjih dinarjev za 10 zlatih, pri tej zamenjavi bodo poznejše spremembe tako male, da ne bodo motile splošnega gospodarstva.

Ugovor proti temu bo morda, da bi z uvedbo zlate valute zapravili velikansko premoženje, ker z gotovostjo lahko računamo, da bo naš sedanj dinar najmanj v petih letih gotovo dosegel vrednost 20 zlatih dinarjev. Če bi toraj danes zamenjali 100 dinarjev za 10 zlatih, bi polovico našega premoženja zavrgli. Tak ugovor ne drži, res je da bi se bogataši, ki žive samo od naloženega denarja silno okoristili na račun vseh delavnih slojev. Vse obogatjenje bo šlo na račun manjših gospodarstev, ki bodo radi tega popolnoma propadla in drago plačala povišanje valute denarnim bogatašem. Vzemimo en primer: A. ima 100.000 dinarjev denarja in ga posodi B., ki ima posestvo, ki je danes vredno 200.000 dinarjev. Čez pet let poraste naša valuta, cene vsem pridelkom padejo tako, da B. ne more več plačevati obresti. Izposojenih 100.000 dinarjev, ki so naloženi v posestniškem blagu, so se za polovico skrčili, ker če vse proda, kar je za 100.000 dinarjev kupil, dobi pozneje vsled dviga valute le 50.000 Din, dolžan pa je 100.000 Din in od teh mora dati obresti. Za tistega, ki dela, je torej tukaj gotova izguba 50.000 Din in po vrhu še ves trud in delo. Ali tudi

vrednost posestva je med tem padla, ker ne donša več toliko, kakor naložen denar. Ako B. hoče prodati posestvo, ga mora dati za 100.000 dinarjev. Iz tega sledi: A., ki je naložil 100 tisoč dinarjev, je silno obogatel, kupi lahko celo posestvo od B., seveda je vse obogateno plačal B., ki je celih dolgih pet let delal samo za to, da bo A. enkrat bogat vžival sadove njegovega dela.

Zdaj pa pogledajmo malo po naših posojilnicah in drugod, pa se bomo prepričali, da je že danes 60 odstotkov kmetov zadolženih in da se za 60 odstotkov posestev že vrši gorenji proces, kakor smo ga opisali pri A. in B. Zato je zadnji čas, da se priskoči ne samo kmetijstvu, ampak tudi trgovini, obrti in industriji takoj na pomoč s tem, da uvedemo zlato valuto in obvarujemo celotno naše gospodarstvo gotovega propada.

Vse stranke in vsi stanovi na delo za uvedbo zlate valute.

POZOR, GOSTILNICA, MESARJI, MLINARJI IN DRUGI OBRATNIKI.

Vložitev izjav za občno pridobnino za leti 1926 1927.

V svrhu odmere občne pridobnine mora vsak davčni zavezanec, to so trgovci, gostilničarji, mesarji, mlinarji, žagarji in drugi obrtniki, vložiti v času od dne 1. julija do 31. julija 1925 predpisano pridobninsko izjavo. Izjavo se vložijo na uradnem obrazcu, ki se dobi zastoj pri davčnih uradih. Izjava mora biti kolekovana z 5 Din.

Pri gostilnah je navesti množino iztočenega vina, mošta, piva, žganja, potem prodanega kruha jedil itd.

Pri mesarijah je navesti koliko se je zaklalo razne živine.

Pri žagah je navesti množino razžaganih hlodov.

Pri mlinih je navesti število kamnov in množino zmletega žita.

Če je bil davčni zavezanec bolan ali kako drugače zadržan, da ni mogel izvrševati obrti ves čas kakor po navadi, naj se to navede, ker se doseže na ta način, če ne popolno oproščenje vsaj znižanje davka.

Ako kdo ne vložil izjave v navedenem roku, nima pravice do priziva in bo moral plačati, kar mu bo komisija predpisala. V interesu zavezanec je, da vložijo pravočasno izjave.

DAVEK OD KMETIJSKIH HIŠ.

Kakor znano, se pripravljajo novi zakon o neposrednih davkih, ki bo stopil v veljavo pa najbrž še le z letom 1927.

Res je že skrajni čas, da se javna bremena izenačijo za vso državo, a ravno tako je tudi skrajni čas, da se zlasti kmetijskemu stanu bremena olajšajo ter se jim odvzame zlasti dohodnina. Poslednji davek je bil pred vojno na kmetih še malo znan; plačevali so ga večinoma le oni kmetje, ki so imeli poleg kmetijstva še kak večji obrt ali trgovino. Sedaj ga plačujejo pa že vsi srednji posestniki in sicer v višini, ki je sploh neznosna.

Proučili smo predlog novega zakona, toda opazili nismo v njem nobenih olajšav za kmetijski stan, pač pa določbe, ki hočejo dosedanja bremena še izdatno povišati.

Za danes omenjamo le davek od kmetijskih hiš.

Pred vojno se je plačevalo na državnem davku in na bivši deželni dokladi za kmetijske hiše:

z 1 sobo	5.10 K
z 2 sobama	5.78 K
z 3 sobami	7.14 K
z 4 sobami	16.66 K
z 5 sobami	18.70 K

Sedaj se plačuje za kmetijske hiše na državnem davku in na državnih pribitkih (razen invalidskega davka in komorne doklade, ki se plačujejo po višini vseh davkov še posebej) ta-le znesek za hiše:

z 1 sobo	4.73 Din
z 2 sobama	6.30 Din
z 3 sobami	7.88 Din
z 4 sobami	15.75 Din
z 5 sobami	17.33 Din

Novi zakon pa določa v členu 41., da naj bi se plačevalo za kmetijske hiše na deželi na državnem davku za vsako sobo po 30 Din.

Plačevati bi imeli kmetje od svojih hiš torej:

od 1 sobe	30 Din
od 2 sob	60 Din
od 3 sob	90 Din
od 4 sob	120 Din
od 5 sob	150 Din

Poleg tega bi morali plačevati seveda še vse doklade (oblastne, srezke in občinske), prav tako tudi invalidski davek in komorsko doklado.

Vsakdo naj primerja samo sedanje zneske in one, ki jih misli uvesti novi zakon.

Dolžnost naših zastopnikov je, da se zavzamejo v svojem času posebno za to zadevo in da uporabijo vsa dopustna sredstva, da to novo obremenitev kmečkega stanu preprečijo.

XII. MEDNARODNI POLJEDELSKI KONGRES V VARŠAVI.

Vabilu poljskih predstavitev zemljedelstva na XI. mednarodnem kongresu v Rimu so se odzvali zastopniki vseh držav radevolje in določili Varšavo, prestolico poljske republike, za mesto XII. mednarodnega poljedelskega kongresa. Od 21. do 24. junija t. l. obravnavala se bodo najnovejša vprašanja modernega zemljedelstva, ki do sedaj še niso bila rešena in nauku poljedelstva bo postavljena nova, močna podstava.

Poljska kot zemljedeljska država se dobro zaveda važnosti te vrste mednarodnega dela in zato se z vsemi silami trudi, da bi bili sadovi XII. kongresa čim plodonosnejši. O uspehu so pa i oni sami i vsi ostali, ki so imeli priliko pogledati v organizacijo tega kongresa, že sedaj trdno prepričani.

Delo varšavskega agrarnega kongresa je podeljeno na 5 sekcij z oddelki in pododdelki, do katerih je priglasihih 143 referatov iz raznih držav in sicer: Poljska 48, Češkoslovaška 22, Francija 19, Belgija 12, Danska 11, Italija 11, Holandska 7, Anglija 5, Jugoslavija 4, Švica 4, Združene države Amerike 3, Luksemburg 2, Madžarska 2, Kanada 1, Švedska 1, Španija 1, Finska 1, Portugalska 1, Rumunija 1, Rusija 1, Španija 1, Nemčija 1.

V jugoslovnski delegaciji so zastopani dr. O. Frangeš, inž. St. Jurič in dr. S. Ulmanski, profesor agronomске fakultete Univerze v Zagrebu.

Varšava, 15. junija 1925.

VIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov v inozemstvu. Hmeljska rastlina je na Češkem v zgodaj obreznih nasadih zrastle do vrha drogova, oziroma žičnega ogrodka in kaže mnogo panog. V večini nasadov pa je rastlina zrastle šele do polovice oziroma do treh četrtin drogova. Nadalje je precejšnji del nasadov še prav slab. Vreme zadnje dni ni bilo ugodno. Okuženje po hmeljski ušici se ne zmanjšuje in se obrambna dela — posebno v nižavah — nadaljujejo. Razpoloženje na trgu in cene so čvrste. Plačuje se od 3900—4020 čK za 50 kilogramov. — Stanje hmeljskih nasadov na Bavarskem (Hersbruck,

Spalt in Holetau) je bilo sredi tekočega meseca vobče slabo. Od vremena, posebno pa od padavin je odvisno njih zboljšanje. — Alzacija, Poljska, Vrtensberška in Belgija javljajo tudi ušivost hmeljske rastline. V Nemčiji se je poleg hmeljske ušice pojavila tudi strupena rosa (peronospora). — Tudi Savinjska dolina se letos lahko ponaša z raznimi škodljivci. Poleg bolhačev, uši in stenice, se je na poznem hmelju okoli Arje vasi in Zalca (gotovo tudi drugod) konstatirala bela in črna strupena rosa. Hmeljarji, še enkrat: Pozor! Storite vse v prid in v obrambo vaših hmeljskih nasadov. Trud se vam bo obilokrat poplačal.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 19. junija se je prignalo 160 svinj, 2 kozi in 2 ovci. Povprečne cene so bile sledeče: Prasci, 5 do 6 tednov stari 80 do 100 Din komad, 7 do 9 tednov 125 do 220, 3 do 4 mesece 225 do 300, 5 do 7 mesecev 350 do 450, 8 do 10 mesecev 625 do 750 Din; za kg žive teže 12 do 14.50, mrtve teže 15 do 17.50; koza komad 125, ovca 65 Din. Prodanih je bilo 120 svinj, 2 ovci in 1 koza.

Zivinski sejem v Ljubljani 17. t. m. Voli debeli za kg žive teže 9 do 9.50 Din; voli rejeni 8—8.50; voli za vprego 7—8. Krave rejene 6—7, klobasarike 3—4. Telice rejene 7—7.50. Biki rejeni 7—7.25. Teleta, težja, debela 11—11.50, rejena 10.50—10.75. Prašiči, debeli 13—13.50, peršutarji 11 do 12; prašiči zaklani 16.50—17. Teleta zaklana 15.50—16.50. Banaški špeharji 16—16.50. Plemenski prasci 100 do 200 Din. Sejem je bil slabo obiskan, prigon skromen. Cene telet so zelo nazadovale. Pitana živina se še lahko proda.

Vrednost dinarja (dne 22. junija 1925): Za Din 100.— se dobi 8-90 švic. frankov, 58.— čeških kron, 45 italijanskih lir ali 120.000 avstrijskih kron. Za 1 dolar se plača 57 dinarjev. O dinarju se more reči le to, da hočejo inozemski trgovci doseči čim ugodnejši kurz dinarja, da bi mogli tako čim ceneje kupovati pri nas ono blago, katerega se iz naše države izvažajo.

TISKARNA „MERKUR“
Trg. ind. d. d.
LJUBLJANA
Simon Gregorčičeva ulica št. 13
Tiska časopise, posetnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah
Lastna knjigovoznica
Telefon št. 552
Račun pri pošt. čk. zavodu št. 15.108

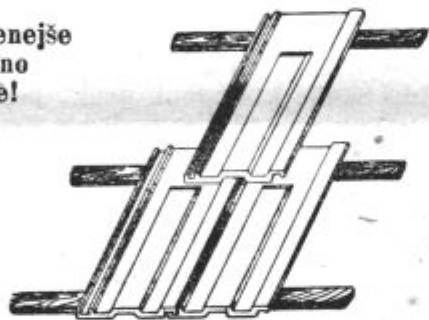
Za pomladansko posejevanje lanu imamo na razpolago 1a RUSKO LANENO SEME, katero oddajamo pod lastno ceno.
Mehanična vrvarna, terilnica lanu in konoplje ter predilnica
ANTON ŠINKOVEC d. d., Grosuplje pri Ljubljani.

Dalmatinski la portland cement svetovne znamke
SALONA
(Tour).

V zalogi pri
„EKONOM“
osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, r. z. z o. z.

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji
„VRT“, Džamonja in drugovi, družba z omeje. zav., Maribor.
Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves (cepov) v najplemenitejših vrstah in v vseh oblikah. Plemenite vinske trte na američanskih podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. Semena selenjave, cvetje in gospodarskih rastlin. Cvetje in lesni in rasto ukrasne grmovje in dreve imamo. Zahtevajte cenike! celo leto. Zahtevajte cenike!

Najcenejše
strešno
kritje!

Združene opekarne d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.

preje
VIDIC - KNEZ
TOVARNE NA VIČU IN BRDU
nudijo v poljubni množini — takoj dobavno — najboljše preizkušene modele strešnikov z eno ali dvema zarezama kakor tudi bobrovcev (biber) in sidno opeko. — Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

„PANONIJA“
osrednja gospodarska zadruga
Maribor

Meljska ulica 12 (na dvorišču)

nudi svojim članom:

tobačni izvleček v sodčkih — galico žveplo — rafijo — cement — koruzo. — V zalogi ima tudi krajnike za ograje. — Preskrbuje tudi vse gospodarske in gospodinske potrebščine.

Otroške uajce, kopalne hlače, nogavice v vseh barvah, uzorčaste flor in patent žepni robci, brisalke, klot v vseh barvah, platno, šifon, kravate, jedilno orodje, vilice, nože, žlice, zajemalke, alpaka, aluminij in pocinkane, palice, nahrbtnike, sukanec, parfume, razna mila. **Potrebščine** za šivilje, čevljarje, krojače in sedlarje. — Cepilne nože, škarje za trte, britve

najcenejše edinole pri

Josip Petelinc

poleg Prešernovega spomenika ob vodi

Ljubljana

Telefon 913.

Naprodaj imam večjo količino dobrega

sadnega mošta.

Cena po dogovoru.

ANTON VRHOVC, posestnik, Horjulj št. 15.

Edino najboljši

Telefon 913.

Šivalni stroji in kolesa so le JOSIP PETELINC-a Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke **Gritzner, Phönix in Adler**

za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Pouk v vezenju in krpanju brezplačen.

Večletna garancija. Delavnica na razpolago

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani
Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše. Vezane vloge obrestuje po dogovoru. — Podeljuje protidobremu poročilu osebne, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.

Kurje oči.

Najbolje sredstvo proti kurjini očini.
Claven
Zaščitni znak.
Skladišče u lekarnama i drogerijama ili izravno iz tvornice i glavnog skladišta
M. HRNJAK
Ilekarnik
SISAK.

Agrarni biro

Dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana

Selenburgova ulica 7, I. nadstropje

(v hiši Jadransko-Podunavske banke).

Strokovni nasveti, preskrbovanje vseh kmetijskih potrebščin, strojev, gnojil itd. najbolj in edino varno zagotovljeno glede dobrote ter izvirnosti in brez-pogojno ceneje kot kjerkoli (po tovarniških cenah), pomoč pri vnovčevanju kmetijskih proizvodov. — Posredovanje pri nakupu in prodaji zemljišč in pri iskanju posojil. Pouk v kmetijskih davčnih zadevah.

Strokovnim vprašanjem je za odgovor priložiti 22 Din (8 lir), če kdo želi kaj kupiti potem Agrarnega biroja, priloži pismu za odgovor 2 dinarja.

Bukova rva

z navedbo cene in množine ponudite Družbi „Ilirijac“, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.

Širite „Kmetijski list“

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

MARIBOR, KAMNIK, NOVO MESTO, PTUJ, RAKEK, KONJICE, SLOVENJGRAD

DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 4 (V LASTNI STAVBI)

Kapital in rezerve preko Din 19,000.000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje

„EKSPLOZITURA: PREVALJE“

Brzjavke: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458